

**Belediye bankası hakkında 1/660 numaralı kanun lâiyhası
ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı 6/1359

3-V-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Belediye bankası hakkında Dahiliye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30-IV-1933 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

1580 numaralı Belediye kanununun 131 inci maddesine göre belediyelerimiz için bir banka kurulması icap etmektedir. Aynı madde hükmüne nazaran belediyelerimiz yirmi sene müddetle bütçelerinin % beşi nisbetinde ayıracakları tahsisatları Hükümetçe gösterilecek bir bankaya yatırıma mecburdurlar. İki buçuk senedenberi tatbik edilmekte olan bu madde ile halen bir buçuk milyon lira kadar bir para toplanmış bulunmaktadır.

Belediyelerimizin muhtelif imar işleri için yapmak mecburiyetinde kaldıkları istikrazlarını karşılamak veya istikrazlara tavassut etmek üzere bir (Belediyeler bankası) kurulması düşünülmüş ve hükmi şahsiyeti haiz olmak ve Ziraat ve Emlâk Bankaları gibi milli müesseselerimizin istifade ettiği haklardan ve imtiyazlardan bu bankanın da istifadesini temin için bu kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Karar No. 35

Esas No. 1/660

28 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Belediye bankası hakkında Dahiliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 - IV - 1933 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile encümenimize havale buyurulmakla Dahiliye vekili Beyefendi ve mahsus memuru huzurile tetkik ve müzakere olundu:

1580 numaralı belediye kanununun 131 inci maddesine göre belediyeler için bir banka kurulması icap etmektedir. Aynı madde hükmüne nazaran belediyeler 20 sene müddetle bütçe-

lerinin % 5 i nisbetinde ayıracakları tahsisatları Hükümetçe gösterilecek bir bankaya yatırıma mecburdurlar. İki seneden beri tatbik edilmekte olan bu madde ile halen bir buçuk milyon (1 500 000) lira kadar bir para biriktiği de esbabı mucibe lâyihasında bildirilmiştir.

Belediyelerin muhtelif imar işleri için yapmak mecburiyetinde kaldıkları istikrazlarını karşılamak veya istikrazlara tavassut etmek üzere bir (Belediyeler bankası) kurulması zamanı gelmiş olduğuna encümenimiz de kanaat getirilmiş ve hükmi şahsiyeti haiz olmak ve Ziraat ve Em-lâk bankaları gibi millî müesseselerimizin istifade ettiği hak ve imtiyazlardan istifade etmek maksadile teşkilât ve vezâifi bir nizamname ile tayin edilecek olan bu bankanın teşkili tasvip ve kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Keyfiyet Yüksek Meclisin tetkik ve tasdikına arz olunur.

Dahiliye E. Rs.	M. M. N.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Tekirdağ	Giresun		Adana	Kütahya	Çorum	Zonguldak	Ordu
Cemil	A. Münir		Ali Münif	Momel	İ. Kemal	Halil	İsmail
Aza	Aza	Aza	Aza				
Şebîn K.	Rize	Zonguldak	Elâziz				
Vasfi Raşit	Esat	Rifat	Hüseyin				

Maliye encümeni mazbatası

28 - V - 1933

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 45
Esas No. 1/660

Yüksek Riyasete

Belediye bankası hakkında Dahiliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince kabul edilen kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının gönderildiğine dair 3 - V - 1933 tarih ve 6/1359 numaralı Başvekâlet tezkeresiyle Dahiliye encümeni mazbatasını encümenimize havale buyurulmakla Dahiliye vekâletinden gelen mahsus memur hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Belediyeler namına esasen bir banka teşkili 1580 sayılı belediye kanununun 131 inci maddesi ahkâmından bulunmaktadır.

Gerek Hükümetin ve gerek Dahiliye encümeninin esbabı mucibe mazbatalarında bankanın teşkili zamanı gelmiş olduğuna ve lüzumuna dair serdedilen esbabı mucibe encümenimizce dahi muvafık görülerek kanunun heyeti umumiyesi kabul edilmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci madde ; Bu madde hükmüne dokunulmamakla beraber belediye kanununun 131 inci maddesindeki ahkâmı tebarüz ettirmek suretile şeklen değiştirilmiştir.

İkinci ve üçüncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
Burdur	Bayazıt	İsparta	Balıkesir	Diyarbakir	Balıkesir	İzmir
M. Şeref	İhsan	Kemal Turan	Enver	Zülfü	Pertev	Kâmil

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 211
Esas No. 1/660

7 - VI - 1933

Yüksek Reisliğe

Belediye bankası hakkında olup Başvekâletin 3 - V - 1933 tarih ve 6/1359 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise takdim edilip Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi kılınan kanun lâyihasile esbabı mucibe mazbataları Dahiliye vekili beyin huzurile tetkik ve mütalea edildi.

Belediye kanununun 131 inci maddesine göre belediyelerin her sene tahsil edecekleri varidatlarının yüzde beşinin mecburî olarak belediyeler bankası sermayesine tefrik eyledikleri mebalığden bir buçuk sene zarfında hâsıl olan bir buçuk milyon liraya yakın sermaye muattal bırakılmayarak faaliyete geçmesi encümenimizce de muvafık görüldüğünden lâyiha esas itibarile kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi, Dahiliye ve Maliye encümenlerinin muvafık gördükleri bir madde ile bu evsafta bir banka teşkili mümkün olamayacağından encümenimizce lâyiha tevsi edilerek işin icaplarına ve kanunu mahsusla ammeye ait olan paralardan bir kısmının mecburî olarak tedariki ile hâsıl olan sermayeden teşkil edilen bu bankanın evsaf ve mahiyetindeki diğer millî müesseselerin az çok haiz oldukları hukuk ve imtiyazatı bu müesseseye de vermek muvafık görülmüştür.

Bankanın gerek idare meclisini ve gerek heyeti umumiyesini en az masrafla temin edebilecek çareler ve şekiller aranarak adedi az gösterilen meclisi idare reisi ve azalarının kanunî vasıfları haiz ehliyetli zatlardan İcra Vekilleri Heyetince tayin edilmesi ve senede bir defa toplanacak heyeti umumiye vazifesini ifa etmek için Divanı muhasebat reisleriyle Devlet şûrası daire reislerinin kısmen Dahiliye vekâleti erkânından ve doğrudan doğruya sermayeye sahip olan vilâyet belediyelerinden de her sene münavebe ile on belediyenin gönderecekleri murahhaslardan teşkil etmek şekli tercih edilmiştir. İstikraz ve avans işlerinde belediyelerin sermayeye iştirak hisselerile ihtiyaçları ve yapacağı hizmetlerin ehemmiyetlerine göre idare meclisinin ve icabına göre Dahiliye vekâletinin takdirlerine tevfikân müsavat esasını da göz önünde bulundurmak suretile yapılması için lâyihaya hükümler konmuştur.

Banka tesisinin icap eylediği hususattan kanuna derci zarurî görülenler lâyihaya ilâve edilmiş ve nizamnameye bırakılması mümkün olanlar da nizamnamei esasına bırakılmıştır.

Arzolanın esaslar dahilinde yeniden hazırlanan kanun lâyihası müstaceliyet kararile Yüksek Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis							
Gümüşane	Aksaray	Elâziz	Erzurum	Erzurum	Giresun	İstanbul	Kayseri
H. Fehmi	A. Süreyya	H. Tahsin	Aziz	Asım	Kâzım	Sadettin	A. Hilmi
Isparta	Kırklareli	Niğde	Sivas	Yozgat		Manisa	
Mükerrem	Şevket	Faik	M. Remzi	S. Surri		M. Turgut	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Belediyeler bankası kanun lâyihası

MADDE 1 — 1580 sayılı belediye kanununun 131 inci maddesine göre tesis edilen belediyeler bankası, hükmî şahsiyeti haiz olup Ziraat ve Emlâk bankaları gibi kredi müesseselerine mahsus haklardan ve imtiyazlardan istifade eder.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Belediye bankası kanun lâyihası

MADDE 1 — 1580 sayılı belediye kanununun 131 inci maddesine göre belediye bütçelerinden % 5 tefrik edilmek suretile toplanan sermaye ile bir banka teşkil olunur. İşbu banka hükmî şahsiyeti haiz olup Ziraat ve Emlâk bankaları gibi Devlet tarafından vücade getirilen kredi müesseselerine kanunlarla tanınmış muafiyet ve imtiyazlardan istifade eder.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Belediyeler bankası hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1580 numaralı belediye kanununun 131 inci maddesinde yazılı hükme göre (Belediyeler bankası) namile onbeş milyon Türk lirası sermaye ile hükmi şahsiyeti haiz bir banka teşkil edilmiştir. Lüzumunda İcra Vekilleri Heyeti kararla bu sermaye bir misli artırılabilir.

Banka, sermayesinden bir buçuk milyon lira-yı topladığı tarihte teşekkül etmiş addolunur.

MADDE 2 — Bankanın müddeti doksan dokuz sene olup, idare merkezi Ankaradır.

MADDE 3 — Bankanın teşkil maksadı:

Belediyeler, şehirlerin tanzim ve tesisi işlerinde yapacakları esaslı amme hizmetleri için muhtaç olacakları parayı, yapılacak işlerin ehemmiyetine ve belediyelerin ödeme kabiliyetlerine göre ikraz etmek, kısa veya uzun vadeli avans ve cari hesaplar açmak veya bunlara tavassut ve kefalet etmek ve nizamnamei esasile müsaade edilecek banka işlerini yapmaktır.

Bankanın, ikraz ve faiz muamelelerinde sermayesine iştirak eden belediyelere iştiraklerine göre müsavi muamele yapması esas olmakla beraber talebin çokluğu halinde yapılacak işlerin takdim ve tercihi ve iştirak hisselerinin nihayet iki misline kadar muamele yapması meclisi idarenin kararına bağlıdır.

Banka, bundan fazla muameleler için Dahiliye vekâletinin muvafakatini almağa mecburdur.

Banka, yapacağı ikraz, avans ve cari hesaplar için lüzum gördüğü teminatı borç vereceği belediyelerden istemek salâhiyetine maliktir.

Bunun için yapacağı ikraz ve açacağı cari hesaplar karşılığı olarak belediyelerin varidatlarından bir kısmı veya uhdelerindeki imtiyazların menafiini karşılık istemeğe ve icabında gayrimenkul teminat almağa ve bunlar üzerinde ipotek muamelesi yaptıрмаğa mezundur.

MADDE 4 — Banka, belediyelerin maaş, ücret ve daimî olan adi masrafları için ikraz yapamaz.

MADDE 5 — Bankanın sermayesi:

A - Türkiyede mevcut bütün belediyelerin senelik varidatlarından tahsil edilen miktarın

yüzde beşidir. Bu iştirak mecburî olup, her sene belediye bütçelerine tahsisat olarak konulur. Kõnulmadığı takdirde o belediyenin bütçesini tasdik eden yukarı makam tarafından bütçeye ithal edilir. Sene sonuna kadar hisseli iştirakini bankaya ödemeyen belediyelerin reisleriyle hesap işleri müdür veya memurları yüzde dokuz hesabı faizi şahsen ödemeğe mecburdurlar.

B - Mecburi iştirak hissesinden başka bankaya muhayyer olarak koyacakları hisselerden,

C - Bankanın elde edeceği kârlardan,

Ç - İcabında umumî ve mahallî bütçelerden ayrılacak iştirak veya yardım hisselerinden,

D - Kanunu mahsusla gösterilecek menfaatlardan ibarettir.

MADDE 6 — Banka, Ziraat, ve emlak bankaları ile Sümerbanka verilen ve verilecek olan vergi ve resim muafiyatından istifade eder.

MADDE 7 — Bankanın tesisine taallük eden muamelâta damga resmi ile celp edeceği kasa ve memlekette imal edilmiş sair banka levazımı Dahiliye vekâletince tertip edilecek listeye göre bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden muafıdır.

MADDE 8 — Banka, idare meclisinin kararı ve Dahiliye vekâletinin tasvibi ile tevdi edilen sermayenin yarısına kadar millî bankalardan avans almağa ve hesabı cari açtırmağa salâhiyetlidir.

Bundan başka İcra Vekilleri Heyeti kararile Hariçten istikraz akit ve tevdi edilen sermayenin yarısı miktarına göre istikraz tahvili ihraç edebilir.

MADDE 9 — Bankanın paralarile menkul ve gayrimenkul malları Devletin para ve malları hükmündedir.

MADDE 10 — Bu kanunda yazılı esaslara göre Dahiliye vekâletince tanzim edilecek banka nizamnamesinin İcra Vekilleri Heyetince tasdikından sonra neşir ve ilânı gününde birinci maddenin son fıkrasındaki sermaye miktarını bulmak şartile banka teşekkül etmiş sayılır.

MADDE 11 — Banka, kanunu mahsusla teşkil olunan millî bankaların idare meclisi azaları için yazılı evsafı haiz zevattan olmak üzere Dahiliye vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri

MADDE 2 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden başlar.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 2 — Aynen

MADDE 3 — Aynen

2 - V - 1933

Bş. V. <i>İsmet</i>	Ad. V. <i>Yusuf Kemal</i>	M. M. V. <i>Zekâi</i>	Da. V. <i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V. <i>Ş. Kaya</i>	Mal. V. <i>M. Abdülhalik</i>	Mi. V. <i>Dr. Reşit Galip</i>	
Na. V. <i>Hilmi</i>	İk. V. V. <i>Muhlis</i>	S. İ. M. V. <i>Dr. Refik</i>	
G. İ. V. <i>Ali Rana</i>	Zr. V. <i>Muhlis</i>		

Heyeti kararile tayin olunacak bir reis ve üç azadan teşekkül edecek bir idare meclisi ile bir umum müdür tarafından idare olunur.

Lüzumu kadar memur ve müstahdemlerinin kadrosunu umum müdür ile idare meclisi yapar.

Banka sermayesi üç milyon lirayı buluncaya kadar idare meclisi reisi banka umum müdürüne vekâlet edebilir.

MADDE 12 — Umumî heyet, Divanı Muhasabat reisinin riyasetinde, Divan daire reisleriyle Şûrayı devlet ikinci reislerinden ve Dahiliye vekâleti müsteşarı ile mahallî idareler umum müdürü ve hukuk müşavirinden ve sermayeye iştirak eden belediyelerin en çok iştirak edenlerden başlamak üzere münavebe ile her sene Dahiliye vekâletince davet edilecek on belediye reısından meydana gelir.

MADDE 13 — Bankanın mürakiplerinden birini Dahiliye vekâleti, diğerini Umumî heyet tayin eder.

MADDE 14 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 15 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MUVAKKAT MADDE — Banka sermayesi beş milyon lirayı buluncaya kadar yapacağı ikraz ve avans işlerinde, borç almak isteyen belediyenin o tarihteki iştirak hissesi miktarını geçebilmek için Dahiliye vekâletinden müsaade almağa mecburdur.